

การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดนครปฐม
The Participation of Community to Develop the Potential
of Sustainable Eco-Tourism of Nakhon Pathom Province

พิมพงา เพ็งนาเรนทร์*
Pimpanga Phangnaren*

รับบทความ: 1 กันยายน 2563 / แก้ไขบทความ: 2 ตุลาคม 2563 / ตอรับการตีพิมพ์ 12 ตุลาคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐม 2) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และการวิเคราะห์เมทริกซ์ 3) แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐมอย่างยั่งยืน ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสาน เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามจากประชาชนในชุมชน 316 คน ร่วมกับการสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการและผู้จัดการตลาดน้ำ

ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2. จุดแข็ง คือ แหล่งท่องเที่ยวไม่ไกลจากกรุงเทพฯ จุดอ่อนคือ ขาดความพร้อมด้านงบประมาณ โอกาสคือ มีศักยภาพเชิงนิเวศที่สมบูรณ์สามารถใช้ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ และอุปสรรคคือ มีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจกรรม กลยุทธ์เชิงรุกคือ ควรจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชน 3. แนวทางการพัฒนาควรเน้นนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบกับอัตลักษณ์ของชุมชน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Abstract

This research aimed to 1) study the participation of local community on the potential of sustainable eco-tourism of Nakhon Pathom province. 2) analyze the SWOT and TOWS Matrix to establish proactive strategy to enhance the potential of the eco-tourism and 3)

* อาจารย์สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

* Lecturer, Public Administration, Dhonburi Rajabhat University

employ the strategy to develop the potential of the eco-tourism. Quantitative and qualitative methods were used in this research. For quantitative method, 316 people from 2 areas were sampled by accidental sampling and asked by a questionnaire. For qualitative method, focus group with 20 government officers and local entrepreneurs from Klong Jinda and Klong Mahasawas community, including in-depth interview community leaders and float market manager were conducted.

The result revealed that 1) the overall participation of local community on the potential of sustainable eco-tourism of Nakhon Pathom province was at a moderate level 2) the strength of the community was a short distance away from Bangkok and the convenience of public transport; the weakness of the community was the limited budget, the lack of business knowledge; thus, it had to be supported by government; the opportunity of the community was the possibility in adopting IT system and modern communication to help in promotion and marketing, and the threat of the community was the weak management. The proactive strategy were the management of community tourism which went hand in hand with the community potential, promotion of local products to be widely-known by both Thais and foreigners and so on 3) the ways to develop the potential of sustainable eco-tourism for the community people of both Klongs were at a high level, and those were advising tourists not to do anything affected the community identity, supporting government budget and help in solving environment problems along both banks of the Klongs and so on.

Keywords: participation of community, developing the potential of eco-tourism

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปัจจุบันถือว่ามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อเศรษฐกิจของประเทศสามารถสร้างเงินตราต่างประเทศมากกว่าแสนล้านบาทในแต่ละปี (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว, 2557, น. 7) ซึ่งเป็นรายได้ที่มีมูลค่าสูงมากเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น พืชสวน อุตสาหกรรมสิ่งทอและสินค้าเกษตร โดยที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยทำให้เกิดการจ้างงานและเกิดการกระจายรายได้ไปสู่ภาคธุรกิจท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องส่งผลให้มีการนำความเจริญไปสู่ภูมิภาคในด้านต่าง ๆ ในเรื่องของการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การสร้างระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและประชาชนในประเทศ ที่ผ่านมามีคนไทยจำนวนไม่น้อยเดินทางออกไปเที่ยวต่างประเทศทำให้เงินตราไหลออกนอกประเทศเป็นจำนวนมากจึงทำให้ต้องมีแผนกลยุทธ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้หันมาท่องเที่ยวในประเทศให้มาก

ขึ้น อาทิเช่นเมื่อ วันที่ 27 มกราคม 2558 นายโอฬาร พิทักษ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นประธานเปิดงานประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร “ล่องเรือชมสวนเลียบคลองมหาสวัสดิ์” ณ จุดต้อนรับท่องเที่ยวเชิงเกษตรวัดสุวรรณาราม ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม หน่วยงานภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยว กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมเกษตรเขตที่ 2 จังหวัดราชบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัด จำนวน 8 จังหวัด ศูนย์ปฏิบัติการในพื้นที่เขต 2 สถาบันการศึกษาต่าง ๆ หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เกษตรกรและประชาชนร่วมกันจัดขึ้นเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปได้รับทราบ พร้อมเข้ามาท่องเที่ยวสัมผัสวิถีชีวิตของเกษตรกร อีกทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวให้คนไทยและชาวต่างชาติได้เข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิตพร้อมกับร่วมทำกิจกรรมด้านการเกษตรต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครปฐมที่ถือเป็นรากฐานของการท่องเที่ยวที่เชิดชูศิลปวัฒนธรรมตัวตนคนในจังหวัดนครปฐม แต่การท่องเที่ยวรูปแบบนี้ของจังหวัดยังประสบปัญหาในหลาย ๆ ด้านทั้งการบริหารจัดการ การคมนาคม สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์ในแหล่งท่องเที่ยว การบริการอาหารเครื่องดื่มและของที่ระลึกและอื่น ๆ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ยังไม่ได้รับการจัดการให้ลุล่วงและทุกภาคส่วนทั้งราชการ เอกชนและท้องถิ่นก็ควรที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนด้วยกัน

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวอย่างมีสำนึกรับผิดชอบต่อทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวรวมไปถึงการสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งกระบวนการดังกล่าวถูกนำมาจัดการและแก้ไขระบบการท่องเที่ยวที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน การแก้ปัญหาสังคมและพัฒนาคนในชุมชนให้มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาระบบการจัดการการท่องเที่ยวและผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ใช้ชุมชนเป็นฐานในการบริหารจัดการ (Community-based Tourism หรือ Host Management) จึงได้รับการคาดหวังว่าจะเป็นวิธีการจัดการการท่องเที่ยวแบบหนึ่งที่มีศักยภาพโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการและสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติรวมถึงทรัพยากรการท่องเที่ยวด้วยกัน (สินธุ์ สโรบล, 2547) นโยบายแผนพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัดต่างมีความสัมพันธ์และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาในด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมากขึ้น แม้ว่าการเข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้นโยบายและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นจะกระทบต่อระบบการทำงานในชุมชนด้วยก็ตาม แต่การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้เลยหากขาดความร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานประสานงานที่สอดคล้องกันทั้งของหน่วยงานจากภาครัฐภาคเอกชนองค์กรต่าง ๆ ตลอดจนการเข้ามามีส่วนร่วมของชาวบ้านซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน และการแก้ไขปัญหาในชุมชนของแต่ละฝ่ายบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงให้ความสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดนครปฐมและกำหนดให้ชุมชนคลองมหาสวัสดิ์และชุมชนคลองจินดาเป็นพื้นที่ศึกษา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่กล่าวถึงว่ามีการจัดการทรัพยากรของชุมชนโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยเฉพาะในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบนฐานคิด

คือการอนุรักษ์ทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า รวมทั้งศึกษาปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจถึงการพัฒนาการของชุมชนตั้งแต่เริ่มต้นและกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอันเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาที่จะส่งเสริมให้คนในชุมชนใช้พลังที่เข้มแข็งและต้นทุนทางสังคมให้เกิดประโยชน์กับตนเองชุมชนและสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่มีต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และการวิเคราะห์เมทริกซ์ (TOWS Matrix) เพื่อสร้างกลยุทธ์เชิงรุกในการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐม
3. เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐมอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชนในตำบลคลองจินดา อำเภอสามพราน หมู่ 4 บ้านคลองจินดา ตำบลคลองจินดา จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีประชากรทั้งหมด 703 คน โดยแบ่งเป็นเพศชาย 333 คน เพศหญิง 370 คน และประชาชนท้องถิ่นหมู่ 2 บ้านคลองมหาสวัสดิ์ ตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีประชากรทั้งหมด 869 คน โดยแบ่งเป็นเพศชาย 406 คน เพศหญิง 463 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ประชาชนและผู้ประกอบการในชุมชนคลองจินดาและคลองมหาสวัสดิ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกพื้นที่ที่มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ตามวิธีของ Yamane (1973, p. 725) ซึ่งได้จำนวนขนาดตัวอย่างจำนวน 316 คน ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญหรือตามความสะดวก (Convenience Sampling) ผู้วิจัยจึงคัดเลือกประชาชนของทั้ง 2 หมู่บ้านๆ ละ 153 คน จำนวน 316 คนแรกที่ผู้วิจัยพบ

2. ผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ นายก อบต.และปลัด อบต.คลองจินดา นายกอบต. และปลัด อบต.มหาสวัสดิ์ ผู้นำชุมชนตำบลคลองจินดา ผู้นำชุมชนตำบลมหาสวัสดิ์ ผู้ประกอบการที่พัก ร้านอาหาร ร้านของฝากของที่ระลึก การขนส่ง/ยานพาหนะ และการบริการนำเที่ยว โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) พื้นที่ละ 10 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ดูแลตลาดน้ำและผู้ประกอบการ พื้นที่ละ 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ตอน ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ

ชุมชนและผู้ประกอบการที่มีต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดนครปฐม ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐม โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐมอย่างยั่งยืน และตอนที่ 5 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐมอย่างยั่งยืน

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และการวิเคราะห์เมทริกซ์ (TOWS Matrix) เพื่อสร้างกลยุทธ์เชิงรุกในการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐม

3. แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนจังหวัดนครปฐม

4. การตรวจสอบเครื่องมือ

4.1 การตรวจสอบข้อมูลเชิงปริมาณ นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความครอบคลุมของแบบสอบถามในด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เป็นผู้ประเมินเพื่อหา IOC ปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งชุดมีค่าระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งแสดงว่าคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหาผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องกันให้ค่า IOC ต่ำสุด 0.60 มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 0.50 นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชาชนและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำผลมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาได้ความเที่ยง 0.944 (Cronbach, 1970, p. 161) นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบคุณภาพเรียบร้อยแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.2 การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ หลังจากที่ได้เก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Credibility) การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) (สุรางค์ จันทวานิช, 2548 ; Miles and Huberman, 1994 ; Graneheim, 2004, p.105-112) และการตรวจสอบข้อสรุปด้วยการยืนยันผล ดังนี้

1) การตรวจสอบความเชื่อถือได้ (Credibility) คือ การที่ผู้วิจัยได้บันทึกเสียงการสัมภาษณ์ตลอดการรวบรวมข้อมูล เพื่อยืนยันความจริง และความชัดเจนในทุกประเด็นของการวิเคราะห์และการรายงานผล

2) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องน่าเชื่อถือหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยใช้การตรวจสอบบุคคล โดยนำข้อมูลที่ได้จากภาคสนาม มาวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างบุคคลที่ให้ข้อมูล ว่าถ้าเปลี่ยนแปลงบุคคลที่ให้ข้อมูลแล้ว ข้อมูลที่ได้จะเหมือนกันหรือไม่

3) การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน คือ ด้วยวิธีการสนทนา การสอบถาม การสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลจากเอกสาร แล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบยืนยันกัน

4) การยืนยันผล (Confirm ability) คือ การยืนยันผลอันเกิดจากข้อมูล โดยผู้วิจัยตรวจสอบความตรงของข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล (Member Checking) ด้วยการนำข้อสรุปเสนอต่อผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เพื่อขอความคิดเห็นและการยืนยันผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำการสำรวจข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากการสำรวจภาคสนามและค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
2. ดำเนินการส่งหนังสือไปถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขออนุญาตทำการเก็บข้อมูล
3. เดินทางไปติดต่อประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้
4. นำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยลงพื้นที่ทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์นั้นมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยหาค่าต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) จากนั้นนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

1.2 ความคิดเห็นของชุมชนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครปฐม วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 ความคิดเห็นของชุมชนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐมอย่างยั่งยืน วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.4 ความคิดเห็นของชุมชนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐมอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) เพื่อสร้างข้อสรุป

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ หลังจากทำการตรวจสอบข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความแบบอุปนัย (Analytic Induction) เพื่อสร้างข้อสรุปจากปรากฏการณ์ที่ได้ศึกษาและตอบคำถามการวิจัย ด้วยการหารูปแบบพฤติกรรมหรือหาข้อเท็จจริง และให้คำอธิบายหรือให้ความหมายแก่พฤติกรรม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) เพื่อสร้าง

ข้อสรุปในการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์เป็นข้อความบรรยาย (Descriptive) ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์และจดบันทึก

ผลการวิจัย

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ประกอบการในท้องถิ่นที่มีต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (174 คน) มีระดับอายุ 50-59 ปี (86 คน) มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา (86 คน) ประกอบอาชีพเกษตรกร (168 คน) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท (196 คน) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชน 20 ปีขึ้นไป (84 คน) ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดนครปฐม โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการดำเนินงาน ด้านติดตามและประเมินผล ด้านการวางแผน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านปัญหา

2. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และการวิเคราะห์เมทริกซ์ (TOWS Matrix) เพื่อสร้างกลยุทธ์เชิงรุกในการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐม ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 ตลาดน้ำคลองมหาสวัสดิ์ ผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

จุดแข็ง (Strengths –S)	จุดอ่อน (Weaknesses –W)
S1. ตลาดน้ำมีที่ตั้งไม่ไกลจากกรุงเทพฯ S2. เป็นตลาดที่เกิดจากการรวมตัวของคนในชุมชนด้วยกันเองเพื่อประโยชน์ของชุมชน S3. ตลาดน้ำมีต้นทุนที่น่าสนใจคือการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทางน้ำ S4. สินค้าที่นำมาขายในตลาดเป็นของที่มีอยู่ในชุมชน S5. ตลาดน้ำคลองมหาสวัสดิ์มีกฎระเบียบที่ชัดเจนและเคร่งครัด	W1. ตลาดน้ำไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทางภาครัฐส่วนใหญ่มาจากการบริหารจัดการของผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดน้ำ W2. ตลาดน้ำไม่มีรถโดยสารประจำทางผ่านบริเวณหน้าตลาด W3. ตลาดน้ำไม่มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนและยังมีจำนวนไม่เพียงพอ
โอกาส (Opportunities – O)	อุปสรรค (Threats –T)
O1. ตลาดน้ำได้รับการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐ O2. ผู้นำชุมชนให้ความร่วมมือในการพัฒนาต่อยอดสินค้าภายในชุมชน	T1. การเข้ามาของนักท่องเที่ยวจำนวนมากส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ของชุมชน T2. การแก้ไขปัญหาสภาพสิ่งแวดล้อมของคลองมหาสวัสดิ์ยังไม่มีแผนรองรับจากหน่วยงานภาครัฐที่ชัดเจน

O3. ตลาดน้ำได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือเชิงเกษตร	T3. มีงบประมาณในการพัฒนาตลาดยังไม่เพียงพอ
กลยุทธ์ SO (SO Strategy)	กลยุทธ์ WO (WO Strategy)
1. จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองมหาสวัสดิ์ (S1,S2,S3) 2. ส่งเสริมผลิตภัณฑ์และสินค้าในตลาดน้ำคลองมหาสวัสดิ์ให้เป็นที่รู้จักกับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ (S4,S5)	1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานของงบประมาณในการพัฒนาตลาดน้ำคลองมหาสวัสดิ์จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน (W1,W2) 2. ประสานกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว (W2)
กลยุทธ์ ST (ST Strategy)	กลยุทธ์ WT (WT Strategy)
1. ใช้กลยุทธ์ทางการตลาดในการจูงใจนักท่องเที่ยว (S1,S2,S3) 2. สร้างกลุ่มพันธมิตรทางธุรกิจ (T2,T3)	1. สร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาตลาดน้ำ (T1) 2. จัดทำแผนพัฒนาตลาดน้ำให้มีความชัดเจน (T2,T3,W1,W2,W3)

ตลาดน้ำคลองมหาสวัสดิ์ มีจุดแข็งคือ มีที่ตั้งไม่ไกลจากกรุงเทพฯ และเกิดจากการรวมตัวของคนในชุมชนด้วยกันเองเพื่อประโยชน์ของชุมชน มีต้นทุนที่น่าสนใจคือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางน้ำ สินค้าที่นำมาขายเป็นของที่มีอยู่ในชุมชนและมีกฎระเบียบที่ชัดเจนและเคร่งครัด จุดอ่อนคือ ตลาดน้ำไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทางภาครัฐส่วนใหญ่มาจากการบริหารจัดการของผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดน้ำ ไม่มีรถโดยสารประจำทางผ่านบริเวณหน้าตลาด และไม่มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนและเพียงพอ โอกาสคือ ตลาดน้ำได้รับการส่งเสริมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนพัฒนาต่อยอดสินค้าภายในชุมชนเพื่อส่งเสริมสินค้า OTOP ตลาดน้ำได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือเชิงเกษตร อุปสรรคคือ การเข้ามาของนักท่องเที่ยวจำนวนมากส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ของชุมชน การแก้ไขปัญหาสภาพสิ่งแวดล้อมทั้งสองฝั่งคลองมหาสวัสดิ์ยังไม่มีแผนรองรับจากหน่วยงานภาครัฐที่ชัดเจน และมีงบประมาณในการพัฒนาตลาดยังไม่เพียงพอ ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์ (TOWS Matrix) มีดังนี้ กลยุทธ์ SO (SO Strategy) คือจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองมหาสวัสดิ์ และส่งเสริมผลิตภัณฑ์และสินค้าในตลาดน้ำคลองมหาสวัสดิ์ให้เป็นที่รู้จักกับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ กลยุทธ์ WO (WO Strategy) คือจัดหางบประมาณในการพัฒนาตลาดน้ำคลองมหาสวัสดิ์ และประสานกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว กลยุทธ์ ST (ST Strategy) คือ ใช้กลยุทธ์ทางการตลาดในการจูงใจนักท่องเที่ยว และสร้างพันธมิตรทางธุรกิจ กลยุทธ์ WT (WT Strategy) คือสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาตลาดน้ำคลองมหาสวัสดิ์ และจัดทำแผนพัฒนาตลาดน้ำคลองมหาสวัสดิ์ให้มีความชัดเจน

2.2 ตลาดน้ำคลองจินดา ผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

จุดแข็ง (Strengths –S)	จุดอ่อน (Weaknesses –W)
S1. มีทรัพยากรภายในชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์ สภาพทางภูมิประเทศและอากาศเอื้อต่อการทำการเกษตรทำให้ผลิตพืชผลทางการเกษตรได้จำนวนมาก S2. พืชผลทางการเกษตรที่ออกสู่ตลาดมีคุณภาพมาก เช่น มะพร้าว น้ำหอม มะม่วง ฝรั่ง ชมพู แก้วมังกร กล้วยไม้ มะเฟือง เป็นจุดเด่นที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว S3. สินค้ามีราคาถูกเพราะเป็นสินค้าที่คนในท้องถิ่นนำมาขายเองโดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง S4. ที่ตั้งของตลาดน้ำมีทัศนียภาพที่สวยงามมีอากาศและธรรมชาติที่บริสุทธิ์ มีลำคลองที่ใสสะอาดเนื่องจากตำบลคลองจินดาเป็นพื้นที่สีเขียวของจังหวัดนครปฐม ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ปล่อยของเสียออกมาทำลายธรรมชาติ 5) เป็นชุมชนที่ยังคงไว้ซึ่งวิถีของชาวบ้านชาวสวนจึงทำให้สามารถพัฒนาตลาดแห่งนี้ให้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวได้	W1. การบริหารจัดการของตลาดยังไม่เป็นรูปธรรม ชาวผู้ที่มีความรู้เรื่องการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ W2. ร้านค้ายังมีจำนวนน้อยและมีแนวโน้มที่จะลดลงเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่องเพราะจำนวนนักท่องเที่ยวมีน้อยทำให้ผู้ประกอบการไม่คุ้มทุนที่จะนำสินค้ามาจำหน่าย W3. การเดินทางยังไม่ค่อยสะดวกและอยู่ห่างจากถนนใหญ่หลายกิโล ไม่มีรถรับจ้างต้องเดินทางด้วยรถยนต์ส่วนตัวเท่านั้น W4. สินค้ายังไม่มีความหลากหลายทำให้ยังไม่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของนักท่องเที่ยวได้
โอกาส (Opportunities – O)	อุปสรรค (Threats –T)
O1. เนื่องจากกระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกำลังได้รับความนิยมจึงทำให้ตลาดน้ำคลองจินดาที่มีศักยภาพเชิงนิเวศสามารถพัฒนาตลาดให้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวได้ O2. เป็นตลาดน้ำที่ยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนที่มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย พึ่งพาตนเอง มีน้ำใจไมตรี พ่อค้าแม่ค้ามีความเป็นกันเอง สามารถดึงดูดอัตลักษณ์ของตลาดน้ำมาเป็นจุดขายของตลาดได้	T1. ชาวบ้านยังไม่ให้ความร่วมมือกับอบต.คลองจินดาทำให้ตลาดยังไม่เกิดการพัฒนาเท่าที่ควร T2. เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางเข้ามาที่ตลาดมีความคดเคี้ยวและไกลทำให้เป็นอุปสรรคกับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเยี่ยมชมในตลาดแห่งนี้ T3. ตลาดยังขาดการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน T4. ไม่มีป้ายบอกทางให้กับนักท่องเที่ยวทำให้นักท่องเที่ยวหลงทางและอาจเปลี่ยนใจไม่ไปเที่ยวตลาดน้ำแห่งนี้ได้

	T5. ตลาดมีขนาดเล็กไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เป็นกรู๊ปทัวร์ได้ T6. กิจกรรมและรูปแบบจากการท่องเที่ยวยังไม่มี ความหลากหลาย
กลยุทธ์ SO (SO Strategy)	กลยุทธ์ WO (WO Strategy)
1. จัดทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ (S1,S2,S3,S4,S5,O1,O2) 2. สร้างอัตลักษณ์ที่แท้จริงของตลาด (S2,S4,S5,S2) 3. จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (S1,S2,S4,S5,O1,O2)	1. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ของตลาดทุกรูปแบบ (W1,W3,W4,O1,O2)
กลยุทธ์ ST (ST Strategy)	กลยุทธ์ WT (WT Strategy)
1. จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบ One Day Trip หรือแบบพักค้างคืน (S4,S5,T3,T5,T6) 2. จัดโปรโมชันด้านการท่องเที่ยวของตลาด (S1,S2,T3,T5,T6) 3. จัดทำกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว (S1,S2,S3,S4,S5,T1,T2)	1. จัดทำแผนการบริหารตลาดน้ำให้ชัดเจนโดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม (W1,W2,W3,W4,W5,T1,T2,T3,T4,T6)

ตลาดน้ำคลองจินดา มีจุดแข็งคือ มีทรัพยากรภายในชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์ มีสภาพทางภูมิประเทศและอากาศเอื้อต่อการทำการเกษตรทำให้สามารถผลิตพืชผลทางการเกษตรได้จำนวนมาก สินค้ามีราคาถูกเพราะเป็นสินค้าที่คนในท้องถิ่นนำมาขายเองโดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง จุดอ่อนคือการบริหารจัดการของตลาดยังไม่เป็นรูปธรรม ร้านค้ายังมีจำนวนน้อยและมีแนวโน้มที่จะลดลงเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง เพราะจำนวนนักท่องเที่ยวมีน้อยทำให้ผู้ประกอบการไม่คุ้มทุนที่จะนำสินค้ามาจำหน่าย โอกาสคือ เนื่องจากกระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกำลังได้รับความนิยมจึงทำให้ตลาดน้ำคลองจินดาที่มีศักยภาพเชิงนิเวศได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวได้ อุปสรรคคือ ชาวบ้านยังไม่ให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองจินดาทำให้ตลาดยังไม่เกิดการพัฒนาเท่าที่ควร เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางเข้ามาที่ตลาดมีความคดเคี้ยวและไกลทำให้เป็นอุปสรรคกับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเยี่ยมชมในตลาดแห่งนี้ ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์ (TOWS Matrix) ดังนี้ กลยุทธ์ SO (SO Strategy) จัดทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ สร้างอัตลักษณ์ที่แท้จริงของตลาด และจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กลยุทธ์ WO (WO Strategy) ส่งเสริม

การประชาสัมพันธ์ของตลาดทุกรูปแบบ กลยุทธ์ ST (ST Strategy) จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบ One Day Trip หรือแบบพักค้างคืน จัดโปรโมชั่นด้านการท่องเที่ยวของตลาด กลยุทธ์ WT (WT Strategy) จัดทำแผนการบริหารตลาดน้ำให้ชัดเจนโดยให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม จัดทำกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยว

3. แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐมอย่างยั่งยืน ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณคือ แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการประชาสัมพันธ์และโฆษณา ด้านการประสานงานเครือข่าย ด้านการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการพัฒนาบุคลากร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพคือ แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของคลองมหาสวัสดิ์ควรสร้างความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบกับอัตลักษณ์ของชุมชน ควรมีแนวทางการแก้ไขปัญหาสภาพสิ่งแวดล้อมทั้งสองฝั่งคลองมหาสวัสดิ์จากหน่วยงานภาครัฐที่ชัดเจน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาตลาดเพิ่มมากขึ้น แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของคลองจินดา ควรสร้างเครือข่ายระหว่างชาวบ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองจินดาในการพัฒนาการท่องเที่ยว ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ควรเพิ่มป้ายบอกทางให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้ให้นักท่องเที่ยวหลงทางและเกิดเปลี่ยนใจไม่ไปเที่ยวตลาดน้ำแห่งนี้ได้ ควรมีกิจกรรมและรูปแบบจากการท่องเที่ยวยังไม่มีหลากหลาย

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ประกอบการในท้องถิ่นที่มีต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัดนครปฐม โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการดำเนินงาน ด้านติดตามและประเมินผล ด้านการวางแผน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิกร มาเอียต (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลพนางตุง อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง ที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจและการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมในการคิดและการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับน้อย หน่วยงานภาครัฐ ประชาชน องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือในการปรับปรุงพัฒนาหาแนวทางเพิ่มศักยภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้นจึงจะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งเกิดผลดีแบบยั่งยืนต่อไป

1.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครปฐม จุดแข็ง คือเป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนตั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ และมีเส้นทางคมนาคมรองรับหลายสายจึงสะดวกต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยว จุดอ่อน คือเป็นแหล่ง

ท่องเที่ยวของชุมชนที่ขาดความพร้อมด้านงบประมาณและความรู้เกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยวทำให้ต้องรอความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐเป็นหลัก โอกาส คือระบบสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยในปัจจุบัน เป็นทางเลือกของแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการตลาดน้ำได้ และอุปสรรค คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนมีปัญหาด้านการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับปรัชญาพรเลิศโกคานนท์ และวิเชียร เลิศโกคานนท์ (2555) ศึกษาการพัฒนาศักยภาพชุมชนบ้านเหมืองกุงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีการคมนาคมขนส่งที่สะดวกสบายในการเดินทาง โดยพิจารณาจากระยะทางที่เป็นจุดศูนย์กลางของการท่องเที่ยวมายังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยวนั้น พบว่าที่พักและโฮมสเตย์ภายในชุมชนด้านเกวียนบางส่วนขาดประสิทธิภาพของการบริการจัดการ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะผู้ประกอบการหรือคนในชุมชนยังไม่ทราบถึงการจัดการที่พักที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตที่ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้จะเป็นเพราะโฮมสเตย์บางส่วนไม่มีการพัฒนา และมีสภาพเสื่อมโทรม อีกทั้งชุมชนอยู่ห่างจากตัวเมืองนครราชสีมาเพียง 15 กิโลเมตร จึงทำให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะเข้าไปพักในเมืองที่มีความสะดวกสบายมากกว่า

1.3 แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดนครปฐมอย่างยั่งยืน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแนวทางการเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการประชาสัมพันธ์และโฆษณา ด้านการประสานงานเครือข่าย ด้านการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของอานิสงค์ โอพาตะวงศ์ (2557) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร (ทำนา) ทำให้ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 4,001-6,000 บาท ทำให้ต้องดิ้นรนเพื่อหาเลี้ยงชีพจึงไม่เห็นถึงความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และหากพิจารณาจากปัจจัยสนับสนุนจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แม้จะได้รับข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ แต่ระดับความถี่ในการรับรู้ข่าวสารยังน้อยเกินไป ซึ่งจะเห็นได้จากระดับการรับรู้ข่าวสารระดับต่ำส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่เห็นถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ดังนั้นแนวทางการพัฒนาคือเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากยิ่งขึ้นและมีความถี่ขึ้นจัดเจ้าหน้าที่วิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาประชุมอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น ควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงไปยังชุมชนต่างๆ ให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหว หรือให้ประชาชนทุกหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงที่ได้จัดขึ้นเพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนัก และมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงมากยิ่งขึ้น สร้างท่าเทียบเรือแห่งที่ 2 ที่บ้านเชียงแหว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากยิ่งขึ้น และหน่วยงานราชการในระดับนโยบาย ควรจัดสรรงบประมาณในการจัด

กิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่างๆ ในชุมชนให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของตลาดทั้งสองแห่งให้มีความยั่งยืน
2. ควรรักษาและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของชุมชนคลองจินดาและชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ไว้ให้มีสภาพคงเดิมให้มากที่สุด รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชนแก่นักท่องเที่ยว
3. ควรพัฒนาเส้นทางสัญจรในพื้นที่ให้มีความสะดวกในการเดินทางแต่ยังคงสภาพแวดล้อมแบบธรรมชาติไว้
4. ควรมีการจัดสร้างเว็บไซต์เพื่อนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชนคลองจินดาและคลองมหาสวัสดิ์ให้เป็นที่รู้จักในสังคมโซเชียลว่าในบางใบไม้มีจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวอย่างไรบ้างและการเดินทางเข้าถึงทำได้อย่างไร
5. ด้านการคมนาคม หน่วยงานภาครัฐควรจัดให้มีรถโดยสารสาธารณะที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 2 แห่ง
6. ด้านที่พักควรดำเนินการในลักษณะของโฮมสเตย์ในพื้นที่ของชุมชนคลองจินดาและคลองมหาสวัสดิ์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะพักค้างคืน

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา กรมการท่องเที่ยว. (2557). *สรุปสถิติการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ*. สืบค้น 28 กันยายน 2562, จาก http://www.m-society.go.th/article_attach/10354/15291.pdf
- นิกร มาเอียต. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลพนาสูง อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สงขลา: มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์.
- รัชฎาพร เลิศโกคานนท์ และวิเชียร เลิศโกคานนท์. (2555). การพัฒนาศักยภาพชุมชนบ้านเหมืองกุ่มให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*, 12(1), 22-38.
- สินธุ์ สโรบล. (2547). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. *ประชาคมวิจัย*, 57, 15-21.
- สุภางค์ จันทรวาณิช. (2548). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อานิสงค์ โอทาทะวงศ์. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขต เทศบาลตำบลเชียงแหว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing* (3rded.). New York: Harper & Row.
- Graneheim, B. L. (2004). Qualitative Content Analysis in Nursing Research: Concepts, Procedures and Measures to Achieve Trustworthiness. *Nurse Education Today*, 24, 105-112.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis* (2nded). Thousand Oaks: SAGE.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introduction analysis* (3rded). New York: Harper and Row.